

Laat de Nieuwe Kerk niet *kelderen*...

Aan de leden van de Protestantse Gemeente Delft.

De restauratie en aanpassing van de Nieuwe Kerk zijn toe te juichen. Veel goeds en moois komt tot stand. Het plan om de kerk aan de zuidwestkant ondergronds uit te breiden met een evenementenkelder stuit echter op kritiek van de 'Oudheidkundige Werkgemeenschap Delft' (OWD), 'AWN Vereniging van Vrijwilligers in de Archeologie' en bouwkundigen.

Volgens de archeologen zou de kelderaanleg cultureel erfgoed verstoren of vernietigen: in de kerk graven en funderingen van kapellen; buiten de kerk graven, de fundering van een nooit opgetrokken extra zuidbeuk, funderingen van middeleeuwse huizen en een galgenveld.

Verantwoord en respectvol?

Voor het opgraven, onderzoeken en conserveren van minimaal 80 kistbegrovingen – tussen (afgerond) 10 en 7 procent van naar verwachting 825 tot 1.137 van zulke begravingen *binnen* de kerk – is 300.000 euro beschikbaar, inclusief bijkomende kosten (personeel, graafwerk, transport etc.). Veel te weinig voor een eerste onderzoek van voldoende omvang: het bedrag staat in geen verhouding tot de potentieel rijke 'oogst' van dit stuk bodemarchief. Mocht er geld overblijven (!), dan moet dat worden besteed aan het opgraven en bergen van menselijke overblijfselen en andere vondsten *buiten* de kerk. Of dit verantwoord en respectvol kan gebeuren, is twijfelachtig.

Unieke mogelijkheid

Een éénmalige kans om uitgebreid onderzoek te doen naar aspecten van de Delftse geschiedenis dreigt te worden misgelopen en daarmee een unieke mogelijkheid voor Delft én Nederland om inzicht te krijgen in het leven van vroegere stadsbewoners uit alle lagen van de bevolking.

OWD en AWN gingen op 24 maart 2016 bij de Raad van State (RvS) in hoger beroep tegen de vergunning van Burgemeester en Wethouders (B en W) aan de Protestantse Gemeente Delft (PGD) om de kelder te bouwen: B en W zouden diverse belangen niet goed tegen elkaar hebben afgewogen. Historische Vereniging Delfia Batavorum en Erfgoedvereniging Heemschut ondersteunden het hoger beroep. De RvS verklaarde dat beroep ongegrond op 12 april 2017.

Onacceptabel

Bouwkundigen stellen dat uitvoering van het plan voor de 30 meter lange kelder vergaande en dus onacceptabele risico's met zich meebrengt wegens het vervangen van fundatiepalen onder drie steunberen door een dunne steunconstructie. Tijdens deze “uiterst riskante operatie” zouden die steunberen door de nieuwe constructie heen kunnen “ponsen”, wat kan leiden tot verder scheefzakken en zelfs instorten van de zuidbeuk en het middenschip.

Ook scheurvorming in de muren aan de kopse einden van de geprojecteerde kelder wordt niet uitgesloten geacht. Als andere nadelen noemen de bouwkundigen onvoldoende brandveiligheid, daglichttoetreding en ventilatie. In plaats van een kelder aan te leggen, zou men er goed aan doen middeleeuwse fundamenten niet te verwijderen of door te zagen, maar te beschermen en te consolideren.

Gelijkwaardige, bovengrondse alternatieven moeten de risico's en nadelen van het kelderplan wegnemen en zouden het mogelijk maken hetzelfde programma van eisen te realiseren als bij ondergrondse uitbreiding, echter zonder graafwerk en vrijwel zonder aantasting van de historische gebouwconstructie.

Herpleisteren

Van de alternatieven voor het kelderplan wordt verwacht dat die een forse besparing opleveren. Hiermee zou de PGD compleet archeologisch, bouwhistorisch en grondonderzoek, en tevens herpleisteren van het kerkschip kunnen financieren; het laatste ter verbetering van de akoestiek (waarop prominente musici aandringen), de daglichttoetreding, vochtabsorptie, brandveiligheid en isolatie.

Ook binnen de PGD is het huidige restauratieplan voor de Nieuwe Kerk omstreden. Zo publiceerde het Protestants Kerkblad Delft in het najaar van 2015 een artikel waarin het verwijderen van de – dankzij inspanning van veel kerkgangers in 1982 aangeschafte – kroonluchters, het niet herpleisteren van de muren en het kelderplan worden betreurd en bekritiseerd: “Het zou de verantwoordelijken sieren indien zij de architect durven af te remmen en samen met hem op zoek gaan naar een passende middenweg”.

Beroep op College van Kerkrentmeesters

Hierbij doen wij een dringend beroep op het College van Kerkrentmeesters (CvK) van de Protestantse Gemeente Delft om:

- * het kelderplan in te trekken en daarvoor een verantwoord alternatief te laten ontwikkelen;*
- * het restauratieplan deels te herzien (opnieuw pleisteren van de muren van het middenschip, handhaven van koperen kronen);*
- * geen gebruik te maken van de vergunning voor ondergrondse uitbreiding van de Nieuwe Kerk.*

- **Bestuur Oudheidkundige Werkgemeenschap (OWD) Delft:** Gerda Flik, voorzitter; Kees van der Voort, secretaris; Jan van Helmond, penningmeester; Daan Hallewas en Gerrit Stegehuis, besturende leden
- **Dr A.H.J. (Tonnie) van de Rijdt - van de Ven**, AWN/Vereniging van vrijwilligers in de archeologie, hoofdbestuur, voorzitter
- **Bram van den Band**, voorzitter AWN Den Haag en omstreken
- **Mr D.J. van Doorninck**, adviseur OWD en AWN, lid PGD
- **Em. prof. dr George J.R. Maat**, fysisch antropoloog/anatoom
- **Willem IJdo**, organisator petitie 2016 voor herpleistering middenschip Nieuwe Kerk Delft

Uit deze tekst mag vrijelijk worden geciteerd, ook in brieven aan het CvK.

April 2017